ISSN 2078-5119. Теорія і практика викладання української мови як іноземної. 2021. Випуск 15. С. 3–8
Theory and Practice of Teaching Ukrainian as a Foreign Language. 2021. Issue 15. P. 3–8

І. УКРАЇНСЬКА МОВА У СВІТІ: ДОСВІД ВИКЛАДАННЯ. ДІАЛОГ КУЛЬТУР

УДК [378.4.096:811.161.2'243](519)(091)

ІСТОРІЯ ФАКУЛЬТЕТУ УКРАЇНОЗНАВСТВА В КОРЕЙСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІНОЗЕМНИХ МОВ ХАНҐУК: ЗДОБУТКИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Ірина Збир

Корейський університет іноземних мов Ханґук
факультет українознавства
89 Wangsan-ri, Mohyeon-myeon, Cheoin-gu
Yongin-si, Gyeonggi-do, Republic of Korea 17035
тел.: +82 31 8020 5493
ел. пошта: ivtorak@gmail.com
https://orcid.org/0000-0001-5852-2002

У статті розглянуто досягнення факультету українознавства за 12 років своєї роботи, а також окреслено перспективи на майбутнє. Висвітлено особливості системи освіти в Республіці Корея, форму навчання, ставлення студентів до освітнього процесу, проблеми перших років викладання української мови на факультеті українознавства в Корейському університеті іноземних мов Ханґук. Особливу увагу звернено на науково-методичну та видавничу діяльність на факультеті українознавства, зокрема, на видання "Корейського журналу українознавчих студій" (KJUS, 2020) – першого часопису з україністики не лише в Кореї, а й у світі. Серед перспектив, які потребують першочергового вирішення, такі: сертифікація знань корейських студентів, проблема державних стипендій (програми обміну за кошти України) та підтримка центрів українознавчих студій за кордоном з боку державних установ України.

Ключові слова: факультет українознавства, Корейський університет іноземних мов Ханґук, система освіти, корейські студенти, українська мова як іноземна.

Після здобуття Україною незалежності в 1991 році зростає зацікавлення з боку іноземців до цієї держави, її мови, історії, культури тощо. Це зумовило ряд змін в освітній сфері – поява нової дисципліни "Українська мова як іноземна", іноземні студенти почали вивчати українську мову, а не лише російську (як було раніше!), а також стало поштовхом до відкриття нових осередків з вивчення україністики в світі. Одним із таких центрів у Південно-Східній Азії став факультет українознавства Корейського університету іноземних мов Ханґук, який було створено у 2009 році. Це окремих структурний підрозділ Інституту Східноєвропейських і Балканських студій.

Мета статті – ознайомити наукову спільноту з роботою факультету українознавства та особливостями вивчення української мови в Корейському університеті іноземних мов Ханґук.

Частково це питання було висвітлено в публікаціях Хо Сун Чхоль, І. Збир, Д. Мазурик [1; 4; 5; 7; 9] та інших. Однак у цій розвідці розглянуто досягнення факультету українознавства за 12 років своєї роботи, а також окреслено перспективи на майбутнє.

Сьогодні на факультеті працює 3 викладачів та 2 лекторів і навчається близько

© Збир І., 2021

100 студентів. Система освіти в корейських університетах побудована за американським зразком: навчання триває 4 роки. Академічний рік збігається з календарним. Перший семестр починається 1-го березня і триває рівно 16 тижнів, і відповідно другий семестр починається 1-го вересня або у понеділок того тижня, коли припадає 1-ше вересня, і так само триває 16 тижнів [1 : 106 – 107].

Факультет українознавства здійснює підготовку лише бакалаврів, а ті студенти, які бажають продовжити навчання в магістратурі та аспірантурі, змушені їхати в Україну або іншу країну світу, де готують магістрів та аспірантів з цієї спеціальності. Програма навчання на факультеті українознавства відповідає вимогам Міністерства освіти і науки Кореї та загально-університетськими положеннями про навчання на факультетах регіональних студій. На факультеті українознавства викладають українську мову від рівня А1 до С1, історію України, культуру, літературу, мистецтво, політику, економіку, переклад, а також порівняльні дисципліни, пов'язані з Україною у краєзнавчому, філософському і педагогічному аспектах.

Головною проблемою перших років викладання української мови, а радше комплексної дисципліни українознавства, у Корейському університеті іноземних мов Ханґук стало створення навчальних програм і наповнення їх необхідним матеріалом у ситуації повної відсутності підручників. Адже наявні на той час посібники лише частково заповнювали цю прогалину. А конкретні параметри програм, що формувалися в університеті протягом багатьох років завдяки викладанню інших мов, вимагали суттєвого матеріального наповнення навчального процесу. Отже, з самого початку викладачі факультету українознавства змушені були не лише навчати студентів, а й розробляти підручники. Уже через кілька років це принесло свої плоди, з'явилися власні видання – Хонг Согу *"Українська Мова і Культура"* (2007) та *"Україна: Нація козаків та Помаранчевої революції"* (2008), Пак Чжон Хо, *"Вступ до української політики"* (2012), Чой Син Джін *"Лекції з читання української мови. Середній рівень"* (2012), Олена Щегель *"Рушаймо! Розмовна мова (Рівень 1)"* (2015), Ірина Збир *"Українська мова як іноземна. Рівень В1–В2"* (2016) та *"Граматика української мови в таблицях і вправах"* (2018).

Сьогодні, коли в Україні затверджені на державному рівні стандартизовані вимоги до володіння та діагностики українською як іноземною (2018), можна стверджувати, що ці підручники потребують певного доопрацювання. На думку Д. Мазурик, "Позаяк в 2017 р. в Україні ще не було офіційно визначено рівнів володіння українською мовою як іноземною, то Ірина Збир застосувала термінологію Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти [...] За описом вимог до рівня В2, цей рівень визначає ***достатній рівень*** володіння українською мовою як іноземною, досягнення якого свідчить про можливість ***ефективного*** спілкування в україномовному (у т. ч. професійному) середовищі з усвідомленим використанням більшості виражальних засобів та мовленнєвих умінь" [7 : 281].

Однак ці видання чітко виконують окреслені завдання в Корейському університеті іноземних мов Ханґук. Кожен підручник розроблений за вимогами навчальної програми, містить переклад слів, завдань до вправ, а на початковому рівні й цілих виразів корейською мовою, спрямований на досягнення усіх видів мовленнєвих умінь: розуміння (аудіювання), читання, говоріння і письмо.

Ще один аспект, на якому ватро акцентувати увагу, – це особливості навчання корейських студентів та їхнього ставлення до освіти загалом. На перший погляд

може здатися, що ця група студентів зовсім не зацікавлена у вивченні будь-якої іноземної мови та української зокрема. Вони неохоче відповідають на запитання викладача, участь у дискусіях чи аргументація своєї позиції викликає обурення, а іноді обговорення простого питання заганяє студента у глухий кут. Слід зауважити, що від дитячого садка корейських дітей націлюють на отримання високих результатів, що дозволить у майбутньому вступити до найкращого університету. Тому постійна гонитва за оцінками, рейтинги та змагання з друзями не сприяє процесу засвоєння знань, а лише його імітації. Слід також зазначити, що всі форми контролю знань здебільшого відбуваються у письмовій формі, тому іноді студент, у якого є міжнародний сертифікат TOEFL, не може підтримати розмову англійською мовою [1 : 109–110].

Є труднощі, які не дозволяють корейським студентам швидко опанувати будь-яку іноземну мову, на думку відомого кореєзнавця А. М. Ланькова: "Перша – це захоплення традиціями конфуціанської педагогіки, яка орієнтована на письмовий текст і пасивне володіння мовою. Друга – виключно глибокі структурні відмінності корейської мови (насамперед його синтаксису) від індоєвропейських мов" [6 : 267]. Усе корейське суспільство живе за вченням Конфуція, яке є не лише релігією, а й філософією, життєвим орієнтиром, настановою. В освітній сфері конфуціанство теж залишило свій слід, хоча сьогодні "ступінь впливу конфуціанської системи освіти на мову і культуру Південної Кореї слабшає" [3 : 22]. Тому іноземним (українським) викладачам слід пам'ятати про такі особливості навчання в Кореї та у процесі роботи намагатися змінити деякі аспекти, правильно розставивши акценти і пріоритети.

Одним із вагомих здобутків в історії факультету українознавства Корейського університету іноземних мов Ханґук стало видання "Корейського журналу українознавчих студій" (KJUS, 2020) – першого часопису з україністики не лише в Кореї, а й у світі. На сторінках журналу висвітлюються актуальні питання українського мовознавства та літературознавства, історії України, проблем викладання української мови як іноземної, перекладу та компаративістики, міжнародних відносин України і Кореї у сфері політики та економіки тощо. До роботи залучаються провідні науковці з різних країн світу [10].

Однак однією із першочергових проблем на факультеті українознавства, яка, на наш погляд, потребує нагального вирішення, є питання сертифікації знань корейських студентів. Як уже було сказано, для корейців не дуже важливий процес навчання, а сертифікат відіграє ключову роль у працевлаштуванні. Тому доволі часто це стає причиною відходу студентів, які після 2-го курсу обирають другу спеціальність або змінюють її (здебільшого починають вивчати російську, польську або іншу слов'янську мови, щоб отримати сертифікат) [1]. Корейський університет іноземних мов Ханґук, а саме його структурний підрозділ "FLEX Center", міг би стати центром сертифікації з української мови як іноземної не лише в Республіці Корея, а й у всьому регіоні. Це зумовило б розвиток факультету українознавства та сприяло просуванню української мови у світі.

Висновки та перспективи. Отже, підсумовуючи все вище сказане, можна стверджувати, що факультет українознавства в Корейському університеті іноземних мов Ханґук за свою коротку історію зумів стати одним із провідних наукових осередків україністики, на якому здійснюється підготовка висококваліфікованих кадрів, які не лише володіють українською мовою, але й мають хороші знання з історії, літератури, культури, політики та економіки України. Також ведеться науково-

методична та видавнича діяльність, що сприяє розширенню горизонтів, зміцненню позицій та співпраці з науковими інституціями в Україні та за кордоном.

Щодо перспектив і планів, то хотілося б виділити такі:

1. сертифікація знань корейських студентів;

2. проблема державних стипендій (програми обміну за кошти України);

3. підтримка центрів українознавчих студій за кордоном з боку державних установ України (зокрема МОН і МЗС України).

Сподіваємося, що всі ці плани будуть реалізовані в найкоротший термін, а факультет українознавства в Корейському університеті іноземних мов Ханґук і надалі проводитиме політику щодо популяризації української мови не лише у Південно-Східній Азії, але у всьому світі.

Список використаної літератури

1. *Збир І.* Український викладач і корейський студент – шлях до взаємопорозуміння та взаємодії : (методичні рекомендації) / І. Збир // Українська мова як іноземна : збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції, 17 серпня 2018 р. – Львів, 2018. – С. 104–120.

2. *Збир І.* Явище інтерференції як міждисциплінарна проблема: з досвіду викладання української мови в Кореї / І. Збир // Мова і суспільство. – 2018. – Вип. 9. – С. 21–30.

3. *Збир І.* Вплив конфуціанської системи освіти на мову і культуру Південної Кореї (історичнийтаспект) / І. Збир // Теорія і практика викладання української мови як іноземної : зб. наук. праць. – Львів, 2019. – Вип. 14. – С. 15–24.

4. *Збир І.* Українська мова як іноземна в Кореї: досвід, роздуми, погляд у майбутнє / І. Збир // Українська мова як іноземна у фокусі інновацій: від досвіду до впровадження : збірник матеріалів циклу Міжнародних науково-практичних семінарів. – Львів, 2019. – С. 66 – 69.

5. *Збир І.* Історія формування українознавчих студій у Республіці Корея / І. Збир // Українська мова у світі : збірник VI Міжнародної науково-практичної конференції, 25 червня; 6 листопада 2020 р. – Львів : ТзОВ "Галицька видавнича спілка", 2020. – С. 61–64.

6. *Ланьков А. Н.* Корея : будни и праздники : монография / А. Н. Ланьков. – Москва : Международные отношения, 2000. – 480 с.

7. *Мазурик Д.* ТАКА ДАЛЕКА І БЛИЗЬКА КОРЕЯ. Збир І. Українська мова як іноземна : Практичний курс. Рівень В1–В2 : підручник / І. Збир. – Seoul, 2017. – 297 с. – (корейська, українська) : Рецензія /Данута Мазурик // Теорія і практика викладання української мови як іноземної : зб. наук. праць. – Львів, 2017. – Вип. 13. – С. 276–283.

8. *Мазурик Д.* Державний Стандарт України. Українська мова як іноземна. Рівні загального володіння та діагностика : Проект [Електронний ресурс] / Д. Мазурик, О. Антонів, О. Синчак та Г. Бойко. – 2018. – Режим доступу : https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-do-gromadskogo-obgovorennya-derzhavnij-stan dart-z-ukrayinskoyi-movi-yak-inozemnoyi

9. *Хо Сун Чхоль*. Історія українських досліджень в Кореї / Сун Чхоль Хо // Мова і культура (Науковий журнал). – Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2018. – Вип. 21. – Т. II (191). – С. 15–16. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/3779/1/3985_IR.pdf

10. Korean Journal of Ukrainian Studies [Electronic resource] : електронне наукове фахове видання. – 2020. – 2 рази на рік. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://koreanjournalofukrainianstudies.com

References

1. *Zbyr I.* Ukrainskyi vykladach i koreiskyi student – shliakh do vzaiemoporozuminnia

ta vzaiemodii: (metodychni rekomendatsii) / I. Zbyr // Ukrainska mova yak inozemna u fokusi innovatsii: vid dosvidu do vprovadzhennia : zbirnyk materialiv V Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, 17 serpnia 2018 r. – Lviv, 2018. – S. 104–120.

2. *Zbyr I.* Yavyshche interferentsii yak mizhdystsyplinarna problema: z dosvidu vykladannia ukrainskoi movy v Korei / I. Zbyr // Mova i suspilstvo. – 2018. – Vyp. 9. – S. 21–30.

3. *Zbyr I.* Vplyv konfutsianskoi systemy osvity na movu i kulturu Pivdennoi Korei (istorychnyi aspekt) / I Zbyr // Teoriia i praktyka vykladannia ukrainskoi movy yak inozemnoi : zb. nauk. prats. – Lviv, 2019. – Vyp. 14. – S. 15–24.

4. *Zbyr I.* Ukrainska mova yak inozemna v Korei: dosvid, rozdumy, pohliad u maibutnie / Iryna Zbyr // Ukrainska mova yak inozemna u fokusi innovatsii : vid dosvidu do vprovadzhennia : zbirnyk materialiv tsyklu Mizhnarodnykh naukovo-praktychnykh seminariv. – Lviv, 2019. – S. 66–69.

5. *Zbyr I.* Istoriia formuvannia ukrainoznavchykh studii u Respublitsi Koreia / I. Zbyr // Ukrainska mova u sviti : zbirnyk VI Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, 25 chervnia; 6 lystopada 2020 r. – Lviv : TzOV "Halytska vydavnycha spilka", 2020. – S. 61–64.

6. *Lan'kov A. N.* Koreja : budni i prazdniki / A. N. Lan'kov. – Moskva : Mezhdunarodnye otnoshenija, 2000. – 480 s.

7. *Mazuryk D.* TAKA DALEKA I BLYZKA KOREIA. Zbyr I. Ukrainska mova yak inozemna : Praktychnyi kurs. Riven B1–B2 : [pidruchnyk] / I. Zbyr. – Seoul, 2017. – 297 c. – (koreiska, ukpainska) /Danuta Mazuryk // Teoriia i praktyka vykladannia ukrainskoi movy yak inozemnoi : zb. nauk. prats. – Lviv, 2017. – Vyp. 13. – S. 276–283.

8. *Mazuryk D.* Derzhavnyi Standart Ukrainy. Ukrainska mova yak inozemna. Rivni zahalnoho volodinnia ta diahnostyka : Proekt [Elektronnyi resurs] / D. Mazuryk, O. Antoniv, O. Synchak ta H. Boiko. – 2018. – Rezhym dostupu : https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-do-gromadskogo-obgovorennya-derzhavnij-stan dart-z-ukrayinskoyi-movi-yak-inozemnoyi

9. *Kho Sun Chkhol.* Istoriia ukrainskykh doslidzhen v Korei / Sun Chkhol Kho // Mova i kultura (Naukovyi zhurnal). – Kyiv : Vydavnychyi dim Dmytra Buraho, 2018. – Vyp. 21. – T. II (191). – S. 15–16. – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/3779/1/3985_IR.pdf

10. Korean Journal of Ukrainian Studies [Electronic resource] : elektronne naukove fakhove vydannia. – 2020. – 2 razy na rik. – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : https://koreanjournalofukrainianstudies.com

Стаття надійшла до редакції 21.03.2021
доопрацьована 28.03.2021
прийнята до друку 05.04.2021

HISTORY OF THE DEPARTMENT OF UKRAINIAN STUDIES AT THE HANKUK UNIVERSITY OF FOREIGN STUDIES: ACHIEVEMENTS AND PROSPECTS

Iryna Zbyr

Hankuk University of Foreign Studies
Department of Ukrainian Studies
89 Wangsan-ri, Mohyeon-myeon, Cheoin-gu
Yongin-si, Gyeonggi-do, 17035, Republic of Korea
phone: +82 31 8020 5493
e-mail: ivtorak@gmail.com
https://orcid.org/0000-0001-5852-2002

The article deals the achievements of the Department of Ukrainian Studies for 12 years of its work, as well as outlines the prospects for the future. The peculiarities of the education system in the Republic of Korea, the form of education, the attitude of students to the educational process, the problems of the first years of teaching the Ukrainian language at the Department of Ukrainian Studies at the Hankuk University of Foreign Studies are highlighted.

Today there are 3 teachers and 2 lecturers and about 100 students at the Department of Ukrainian Studies. The education system in Korean universities is built on the American model: training lasts 4 years. The academic year coincides with the calendar year. The first semester begins on March 1 and lasts exactly 16 weeks, as well as the second semester begins on September 1 and also lasts 16 weeks. The Department of Ukrainian Studies trains only bachelors. The curriculum at the Department of Ukrainian Studies meets the requirements of the Ministry of Education and Science of Korea and the general university regulations on study at the faculties of regional studies. Disciplines taught at the Faculty of Ukrainian Studies include Ukrainian language (beginning, intermediate and advanced level), history of Ukraine, culture, literature, art, politics, economics, translation, as well as comparative disciplines related to Ukraine in local lore, philosophy and pedagogical aspects.

Another aspect to focus on is the peculiarities of Korean students' education and their attitude to education in general. Features of the Korean education system related to Confucianism, so Korean students: (a) prefer grammar-/vocabulary-based rote learning to higher-order thinking (problem-solving, critical thinking, etc.); (b) are passive absorbers of information, rather than active discoverers; (c) are unable to use the target language; and (d) have their ability for creativity and risk-taking burned out of them by a hierarchical, teacher-centered, test-driven, memory-based education system.

Special attention is paid to scientific and methodological activities (development and publication their own textbooks) and publishing activities at the Department of Ukrainian Studies, in particular, the Korean Journal of Ukrainian Studies (KJUS, 2020) – the first journal of Ukrainian studies not only in Korea but also in the world.

Among the prospects that need to be addressed as a matter of priority are: certification of knowledge of Korean students, the problem of state scholarships (exchange programs at the expense of Ukraine) and support of Ukrainian studies centers abroad by state institutions of Ukraine.

Key words: Department of Ukrainian Studies, Hankuk University of Foreign Studies, education system, Korean students, Ukrainian as a foreign language.